

68. møde

Fredag den 23. marts 2007 kl. 10.00

Dagsorden

1) Første behandling af lovforslag nr. L 174:

Forslag til lov om ændring af arkivloven.

(Udvidet tilgængelighed).

Af kulturministeren (Brian Mikkelsen).

(Fremsat 1/3 2007).

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 58:

Forslag til folketingsbeslutning om mærkning af fødevarer med slagtemetode.

Af Christian H. Hansen (DF) m.fl.

(Fremsat 7/12 2006).

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 74:

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling mellem enlige adoptanter og eneforsørgere med hensyn til ret til det særlige børnetilskud.

Af Anne Baastrup (SF) m.fl.

(Fremsat 11/1 2007).

4) Forhandling om beretning nr. 3:

Beretning om skattefradragssagen.

Af Udvalget for Forretningsordenen.

(Afgivet 28/2 2007).

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Medlemmer af Folketinget Ole Sohn (SF) m.fl.

har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om øget ret for deltidsansatte til fuldtidsansættelse i den offentlige sektor.

(Beslutningsforslag nr. B 122).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 174:

Forslag til lov om ændring af arkivloven.

(Udvidet tilgængelighed).

Af kulturministeren (Brian Mikkelsen).

(Fremsat 1/3 2007).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Flemming Damgaard Larsen (V):

Venstre støtter lovforslaget.

Den nye arkivlov har nu fungeret i snart 4 år. I forbindelse med den nye lov blev der indføjet en lovovervågning, for så vidt angår tilgængelighedsreglerne, altså hvor lang tid der skal gå, før der er adgang til arkivalierne for offentligheden. Det er denne lovovervågning, der nu har medført nærværende lovforslag, der netop vedrører tilgængeligheden, men der røres ikke ved lovens øvrige bestemmelser.

Det er meget vigtigt i et demokratisk samfund, at der er vid og let tilgængelighed til de papirer, arkivalier, som er grundlaget for et samfunds udvikling og beståen. Udgangspunktet må jo være, at der ikke er nogen hemmeligheder, heller ikke i kortere tid. På den anden side er der så hensynet til det enkelte menneske, der er berørt af eller omhandlet i de pågældende arkivalier. Der må ikke være en sådan åbenhed, at det direkte kan skade et menneskes livskvalitet eller måske ligefrem være truende for liv og helbred. Det kan f.eks. være tilfældet inden for strafferechtsplejens område, hvor foruretter, forurettede, meddelere, vidner etc. efter ganske få år kan blive efterstræbt. Det kan hverken samfundet eller enkeltpersoner være tjent med, og det kan besværliggøre eller forhindre fremtidige straffesagers opklaring. Denne balance synes der at være fundet i lovforslaget.

Lovforslagets tilsigtelse om at nedsætte tilgængeligheden til 20 år inden for strafferechtsplejen og i sager vedrørende statistisk grundmateriale forekommer velbegundet, men lige så velbegundet er det, at der i sager vedrørende strafferechtsplejen, når ganske særlige omstændigheder er til stede, kan ske en konkret indskrænkning i op til 50 år af den afleverende myndighed.

For slægtsforskere er den liberalisering, der sker vedrørende tilgængelighedsbestemmelserne omkring hemmeligt fødende, den gamle bestemmelse om evig anonymitet for hemmeligt fødende, ændret, så det i praksis vil sige, at tilgængeligheden nedsættes fra 100 år til 75 år. Den gamle bestemmelse må jo vurderes at være forældet, og med nedsættelsen af tilgængeligheden til 75 år følges 75-års-reglen for andre af arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser.

Som sagt kan Venstre støtte lovforslaget i sin helhed.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Mogens Jensen som ordfører.

Mogens Jensen (S):

Socialdemokraterne deler fuldt ud intentionerne bag det her lovforslag om at skabe større åbenhed, bedre tilgængelighed og også en mere enkel administration af adgangen til arkiver og arkivmateriale i Danmark.

Det er vores indtryk, at den gældende arkivlov i hovedsagen fungerer meget tilfredsstillende, og at der i dag kun er relativt få tilfælde, hvor der ikke gives dispensation til at udlevere ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale. Og jeg forstår også, at det er den oplevelse af praksis, som er udgangspunktet for det her lovforslags ændringer af arkivloven, som er fremkommet efter forslag fra Statens Arkiver og det såkaldte Tilgængelighedsudvalg, som jo altså foretager den løbende overvågning af loven.

Socialdemokraterne har hæftet sig specielt ved Justitsministeriets meget kritiske indstilling til det første udkast til lovforslaget og herunder ministeriets bekymring for, om der tages det nødvendige hensyn til efterforskningsmetoder, vidner, forurettede, kilder, meddelere og også hensyn til verserende sager.

Men jeg forstår på Kulturministeriets høringsnotat, at der er fundet en forståelse mellem Justitsministeriet og Kulturministeriet om det fremsatte lovforslag, som det ligger her, som så betyder, at tidsfristen for adgang til arkivalier inden for strafferetsplejen nedsættes fra 75 år til 20 år, dog sådan, at der stadig væk skal indhentes samtykke hos den afleverende myndighed, indtil arkivalierne er 50 år, og at tidsfristen for adgang til arkivalier, der er anvendt til udarbejdelse af offentlig statistik, nedsættes fra 50 år til 20 år. Efter forslaget bliver det også sådan nu, at det for begge grupper af arkivmaterialer gælder, at oplysninger om enkeltpersoners private og

økonomiske forhold først vil være umiddelbart tilgængelige efter 75 år.

Kl. 10.05

Socialdemokraterne er på den baggrund positive over for de konkrete ændringsforslag til loven, men vil da også gerne høre fra kulturministeren her i dag, om det også er sådan, at der er fundet en løsning, som Justitsministeriet er tilfreds med.

Vi har også noteret os forslaget om, at rigsarkivaren kan bemyndiges til at træffe bestemmelse om at begrænse adgangen til arkivalier, der er yngre end 100 år, såfremt særlige forhold gør sig gældende. Det vil vi gerne have belyst den nærmere baggrund for af kulturministeren. Hvad er det for særlige forhold, og kan der gives eksempler på det? Måske kan ministeren allerede her i dag svare på det, ellers må vi vende tilbage til sagen i udvalgsarbejdet.

Vi kan også tilslutte os forslaget om ophævelse af den forældede bestemmelse om anonymitet for hemmeligt fødende, og endelig kan vi tilslutte os de administrative forenklinger, der ligger i lovforslaget, som har til hensigt at give en hurtigere sagsbehandling for borgerne.

I forventning om nogle bekræftende, positive svar fra ministeren måske allerede her i dag, i hvert fald senere i udvalgsarbejdet, går vi ind i det arbejde med en positiv indstilling til lovforslaget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Louise Frevert.

Louise Frevert (DF):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i Dansk Folkeparti går ind for fuld åbenhed, og jeg har også ved tidligere lejligheder fra denne talerstol – ved behandlingen af den nuværende arkivlov – givet udtryk for, at det ligger os meget på sinde, at vi har gennemsigtighed og fuld tilgængelighed til vores arkiver.

Vores arkivalier er vores historie, vores kulturarv, men vi er også godt klar over, at der er mange oplysninger, der kan være kompromitterende for personer og derfor ikke vil være hensigtsmæssige at få frem i lyset. Det behøver ikke alene at være straffesager, det kunne også være sager, som berørte en persons sociale status, seksuelle præference eller etniske herkomst.

I dag er det en lille flig af arkivloven, der bliver behandlet, og efter hvad jeg har kunnet forstå, har der ikke været den store utilfredshed

med hensyn til tilgængelighed efter den nuværende lov.

Det er dog vigtigt at understrege for os i Dansk Folkeparti, at vi gerne vil have en tilgængelighed til arkiverne, der berører tiden omkring anden verdenskrig og den kolde krig. De tragiske forbrydelser, der foregik under anden verdenskrig, har en så stor politisk og historisk relevans, at alt skal frem i lyset.

Der har også i Stockholm i januar 2000 været et internationalt forum, som lige nøjagtig havde dette formål, nemlig at alle oplysninger om holocaust skulle være tilgængelige for forskning.

Vi kan godt se, at der vil være tilfælde, hvor en persons fortid kan virke belastende, fordi personen måske har været politimeddelere og stadig væk er ung og i den arbejdsdygtige alder; arbejdspladsen får det at vide, og pludselig vil personen blive set på på en anden måde, end inden vedkommendes fortid blev kendt. Der er mange ting, der kan være årsag til, at det ikke er hensigtsmæssigt i en karriere at få personfølsomme oplysninger frem i lyset.

Med dette lovforslag er der selvfølgelig taget højde for, at det er Justitsministeriet, der kan vurdere enkelte sager, som ikke kan være tilgængelige efter 20 år, hvor der vil være væsentlige hensyn, som kan begrunde et afslag, f.eks. beskyttelse af vidner og meddelere, hensynet til verserende sager eller samarbejde med andre landes myndigheder. Det kan vi godt se i Dansk Folkeparti er meget fornuftigt, men vi skal bare have en sikkerhed for, at der ikke bliver gemt noget under gulvtæppet, når det drejer sig om anden verdenskrig og holocaust samt sager, hvor den almene interesse er at få indblik i arkiver, der kan belyse vores historie og vores kultur på bedst mulig måde.

Vi vil lytte aktivt til debatten og vil ved udvalgsbehandlingen bede om at få forvisning for, at den tilgængelighed, som vi ønsker, også vil være i dette lovforslag. Men det vil vi vende tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Jakob Axel Nielsen.

Jakob Axel Nielsen (KF):

Jeg vil starte i det samme spor, som Venstres ordfører, hr. Flemming Damgaard Larsen, lagde ud med, nemlig at det er meget vigtigt i et demokratisk samfund, at man har åbenhed. Og det er også vigtigt, at udgangspunktet er, at der ikke

skal være nogen hemmeligheder. Det er vi Konservative sådan set også meget enige i.

Kl. 10.10

Det, der er interessant i den her debat, vi har nu, hvor der jo er bred enighed om, at der er sagligt belæg for, at vi lempet lidt på de her arkivlove, er Justitsministeriets notat. Jeg synes, det er nogle meget vigtige indvendinger, der kommer deri.

Altså i forbindelse med at vi lempet arkivlovsfristen fra 75 år til 20 år, er det vigtigt at notere sig, at der kan være ofre, at der kan være meddelere, at der kan være hensynet til myndighedernes anseelse over for udlandet, som gør, at den afleverende myndighed skal have mulighed for at kunne nægte udlevering i op til 50 år, for alternativet vil være, at vi ikke har nogen meddelere; alternativet vil være, at udenlandske myndigheder ikke vil aflevere oplysninger til brug for efterforskning af danske myndigheder.

Alt i alt en god lov, der nu har fungeret i en 3-4 år, som med det her får en forbedring. Det kan vi støtte.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Ole Glahn.

Ole Glahn (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører, fru Elsebeth Gerner Nielsen, er forhindret i at være her, skal jeg på hendes vegne holde denne tale:

Det Radikale Venstre noterer sig, at Tilgængelighedsudvalget mener, at arkivloven i det store og hele fungerer. Den svære balance mellem på den ene side hensynet til privatlivets fred og på den anden side offentlighedens interesse i åbenhed kan holdes uden de store problemer.

På enkelte punkter har Tilgængelighedsudvalget dog foreslået ændringer. Et af de vigtigste forslag drejer sig om at nedsætte tidsfristen for tilgængelighed i forbindelse med strafferetssager fra 75 år til 50 år; det vil sige, at sager, hvor den afleverende myndighed f.eks. er domstole eller politi, skal være tilgængelige efter 50 år og ikke som nu efter 75 år. Det betragter Det Radikale Venstre som et udmærket forslag.

Til gengæld er vi noget uforstående over for, hvorfor kulturministeren ikke følger Tilgængelighedsudvalgets forslag, men har sat en grænse på kun 20 år – dog med mulighed for, at den afleverende myndighed kan nedlægge forbud.

Vores betænkelighed skal ikke mindst ses i lyset af Justitsministeriets kritiske kommentarer til

at indføre en grænse på 20 år. Justitsministeriet anfører en række forhold, som taler imod at sætte en så lav grænse, bl.a. at det kan få konsekvenser for anonyme vidner, opklaringsmetoder, og at det meget let kan have skadevirkninger, at man skal udlevere responsa til brug for retssager m.v. allerede efter 20 år. Ligeledes kan der være væsentlige hensyn til beskyttelse af fortrolige oplysninger af efterforskningsmæssig karakter samt hensynet til, at der kan foregå en fri rådgivning fra Kammeradvokaturen til de offentlige myndigheder.

Det Radikale Venstre forudser, at det kan være meget vanskeligt for den afleverende myndighed at tage stilling til, om nogle af alle disse forskellige hensyn gør sig gældende i vurderingen af, om der skal gives aktindsigt i en konkret sag. Derfor kan vi risikere, at der gives adgang til sager, der ikke burde være givet aktindsigt i set ud fra de ovenfor beskrevne hensyn. Vi ser frem til en drøftelse af dette spørgsmål i udvalgsarbejdet.

Et flertal i Tilgængelighedsudvalget har derudover foreslået, at både den generelle afleveringsfrist og tilgængelighedsfristen sættes til 20 år. I dag er det sådan, at de afleverende myndigheder først skal aflevere arkivalier, når de er 30 år gamle, men tilgængelighedsfristen er til gengæld kun 20 år. Ganske vist er det muligt at få adgang til dokumenter, der stadig opbevares hos den afleverende myndighed, men det er naturligvis mere besværligt, end hvis dokumentet ligger i f.eks. Rigsarkivet.

Man kan kun gisne om, hvorfor kulturministeren ikke følger flertallets anbefalinger på dette område. Skulle årsagen mon være, at der mangler plads i Rigsarkivet? Regeringen har jo ikke just været hurtig med hensyn til at få bygget et nyt rigsarkiv. Det Radikale Venstre ønsker i lighed med flertallet i Tilgængelighedsudvalget og f.eks. Udenrigsministeriet, at afleveringsfristen sættes til 20 år. På den måde får vi en mere smidig og ukompliceret adgang til arkivalier.

Tilgængelighedsudvalget har endvidere foreslået, at forslaget § 28, stk. 3, vedrørende Rigsarkivets muligheder for at forhindre adgang til arkivalier, som er yngre end 100 år, skal forbeholdes situationer, hvor der gælder »ganske særlige omstændigheder«. Det er i lovforslaget blevet til »ganske særlige forhold«. Det Radikale Venstre er enig med Tilgængelighedsudvalget i, at det i loven skal understreges, at der virkelig er tale om en undtagelse, hvis rigsarkivaren bru-

ger sin mulighed for at forhindre adgang til arkivalier, der efter de normale bestemmelser ville være tilgængelige.

Det Radikale Venstre skal opfordre til, at der gennemføres en teknisk gennemgang af lovforslaget, herunder at Datatilsynets vurderinger af det samlede lovforslag analyseres.

Kl. 10.15

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Ole Sohn.

Ole Sohn (SF):

Det her lovforslag er et udtryk for et bette nøk i den rigtige retning, og det er et bette nøk, som SF selvfølgelig støtter, fordi vi generelt har den opfattelse, at vi skal gøre arkiverne mere og mere åbne og tilgængelighedsfristerne kortere og kortere. Derfor støtter vi nedsættelsen af de tidsfrister, der er skitseret i lovforslaget.

Men jeg vil også godt understrege, at vi faktisk er enige med Tilgængelighedsudvalgets indstilling, i hvert fald med flertallets indstilling, om, at man også skal afkorte afleveringsfristen for offentlige myndigheder fra 30 år til 20 år, sådan at arkivalierne bliver lettere tilgængelige i Rigsarkivet og også lettere at søge på.

Jeg er også enig i, at muligheden for at tage de særlige hensyn, der i visse situationer skal tages, er til stede, sådan at man undgår at bringe folk i for meget uføre.

Alt i alt synes vi, det er et godt forslag, som går i den rigtige retning, så SF støtter det.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Sidste ordfører, hr. Per Clausen.

Per Clausen (EL):

Enhedslisten kan også konstatere, at det forslag, der ligger her, indeholder nogle mindre forbedringer, og set i det perspektiv er vi da positive over for forslaget, selv om det jo ikke løser det grundlæggende problem, at den danske arkivlovgivning stadig væk mest er udformet med udgangspunkt i de interesser, statsadministrationen og det politiske niveau har, og at det er det, der er afgørende, mere end brugerinteresserne.

Det er vel også derfor, den danske arkivlovgivning, f.eks. sammenlignet med, hvad man har i USA, er meget restriktiv. Men det, at der er de her grundlæggende problemer, får os altså

ikke til at afvise det forslag til forbedringer, der ligger her.

Vi vil selvfølgelig i udvalgsarbejdet prøve at fremdrage nogle af de områder, hvor vi mener der kunne være brug for yderligere forbedringer. Vi havde i forbindelse med hele behandlingen af loven tilbage i 2002 en meget omfattende og grundig debat af, hvorfor man nu ikke ville have et uafhængigt ankenævn. Vi synes stadig væk, det ville være fornuftigt at have et uafhængigt ankenævn.

Vi spurgte dengang, og det vil vi også gøre igen, hvad der er forklaringen på, at kongehusets arkivalier, som omfatter regentens funktion som statsoverhoved, ikke er omfattet af offentlighedsbegrebet, altså hvorfor denne del af staten, nemlig kongehuset, har mulighed for at holde tingene for sig selv.

I forhold til nogle af de konkrete diskussioner, der har været i forbindelse med udarbejdelsen af det her forslag, er det jo stadig væk vores synspunkt, at det ville være fornuftigt, at man havde en afleveringsfrist, som var på de samme 20 år, som gælder i forhold til den generelle tilgængelighedsregel. Vi synes også, at man mere generelt skulle tage udgangspunkt i de 20 år og så bygge eventuelle konkrete undtagelser oven på det, i stedet for at have en række områder, hvor der stadig væk er længere tid.

Vi deler de synspunkter, som Tilgængelighedsudvalget har haft om, at man skulle afskaffe den særlige lovgivning, der er i § 24, hvor det drejer sig om sager inden for strafferetsplejen. Vi har også den opfattelse, at der er andre områder, hvor man opererer med 50-års-regler og andre ting, som man skulle prøve at kigge på.

Konklusionen er altså, at vi støtter det forslag, der ligger fra regeringens side her. Vi vil i udvalgsarbejdet undersøge, om der skulle være mulighed for at komme igennem med flere forbedringer, selv om vi har noteret os, at de fleste jo enten er foreslået af Tilgængelighedsudvalget eller af et mindretal i Tilgængelighedsudvalget, af Dansk Journalistforbund og også af medierne, som jo har nogle ønsker om yderligere forbedringer.

Vi kan godt se, at ministeren og ministeriet har taget stilling til dem og afvist dem, så vi er måske ikke overvældende optimistiske med henblik på at få yderligere forbedringer igennem, men forsøget skal naturligvis gøres, også fordi det jo i den proces kan blive afprøvet, hvorvidt der efter et kommende valg vil være et

flertal for nogle yderligere forbedringer på det her område.

Men når det er sagt, kan ministeren altså rolig se frem til, at også Enhedslisten vil stemme for det her forslag, når vi kommer til tredje behandling.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Så er det kulturministeren.

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil gerne starte med at takke for de mange bemærkninger, som lovforslaget har afstedkommet. Det lader til, at vi får et flertal for det her forslag med alle Folketingets partier.

KL 10.20

Som altid er arkivloven et område, der optager mange, og den giver derfor anledning til en del diskussion i hvert fald i det offentlige rum, også af mere principielle problemstillinger. Udgangspunktet er jo, at arkivlovens formål er dobbelt i den forstand, at loven udgør såvel en del af kulturbevaringslovgivningen som en del af forvaltnings- eller offentlighedslovgivningen.

I 2002 vedtog Folketinget en helt ny arkivlov, hvor der var en lang række væsentlige ændringer, som dels vedrørte bevaringen af den arkivalske kulturarv, dels tilgængeligheden til arkivalierne.

På tilgængelighedsområdet skete der ved den lejlighed en vis reduktion af tilgængelighedsfristerne. Den generelle tilgængelighedsfrist blev nedsat fra 30 år til 20 år. Fristen for personfølsomme oplysninger blev sat ned fra 80 år til 75 år, og fristen for brevveksling mellem myndigheder til brug for retssager blev nedsat fra 80 år helt ned til 50 år.

Der blev således ved vedtagelsen af den gældende arkivlov taget væsentlige skridt mod at fremme en større åbenhed. Hvorfor så tage det her spørgsmål op igen, kan man spørge? Til det vil jeg sige, at det at tilvejebringe størst mulig åbenhed i adgangen til at benytte arkivalier er noget, som ligger os alle sammen meget på sinde. Selvfølgelig afbalanceret sådan, at det er uden at tilsidesætte oplysninger, som fordrer fortrolighed i en given periode.

Det sidste er også vigtigt at få med, da det jo er forklaring på, hvorfor der ikke blot kan være fuldstændig fri adgang til arkivernes materiale, som nogle synes at mene at der skal være.

Ofte hører man den holdning, at den danske arkivlov er frygtelig lukket, og at det er meget nemmere at få adgang til udenlandske arkiver.

Jeg må sige ud fra den erfaring, jeg har, at jeg ikke genkender det billede. Ved den sidste lovændring blev der bl.a. set på de internationale erfaringer på tilgængelighedsområdet, herunder i de nordiske lande og USA, og konklusionen var, at der ikke var belæg for at sige, at den danske lovgivning og praksis som helhed betragtet var mere restriktiv end i de øvrige lande.

At lovgrundlagene så er meget forskellige i deres opbygning er en anden ting, som gør området svært at sammenligne. Det er nok også baggrunden for den fejlslået, at vi skulle være så lukkede i Danmark.

Forud for udarbejdelsen af lovforslaget har Kulturministeriet gennemført en sådan lovovervågning af arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser, sådan som det også var forudsat i lovbetænkningerne til den gældende arkivlov.

Lovovervågningen har været tilrettelagt således, at Statens Arkiver og det såkaldte Tilgængelighedsudvalg er blevet bedt om deres vurdering af, om arkivloven lever op til sin hensigt, samt eventuelle behov for ændringer. Efterfølgende har Kulturministeriet udsendt disse bidrag til en bredere høring blandt repræsentanter for offentlige myndigheder, forskning og pressen, og en redegørelse er efterfølgende blevet udarbejdet og oversendt til Kulturudvalget.

Lovovervågningen viste overordnet, at den ordning, der er tilvejebragt med den gældende arkivlov og den dertil knyttede praksis, altoversvejende betragtes som tilfredsstillende. Målsætningen med arkivloven, at sikre størst mulig åbenhed i adgangen til offentlige arkivalier uden dermed at tilsidesætte relevante beskyttelseshensyn, synes i hovedtræk at være opnået.

Jeg har derfor ikke fundet grundlag for at lave omfattende ændringer af arkivloven. Formålet med de foreslåede ændringer, som jeg nu fremsætter med dette forslag, er at skabe større åbenhed og en mere hensigtsmæssig administrativ ordning ved at nedsætte enkelte af de særlige frister for tilgængelighedssager inden for strafferetsplejen og sager vedrørende statistisk grundmateriale.

Endvidere ophæves med lovforslaget en gammel bestemmelse om evig anonymitet for hemmeligt fødende, idet dette beskyttelseshensyn i dag må anses for at være forældet. I praksis betyder det nedsættelse fra 100 til 75 år for oplysninger om hemmeligt fødende.

Lovforslaget lægger op til yderligere liberalisering af arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser. De særlige frister for henholdsvis sager

inden for strafferetsplejen og sagerne omfattende statistisk grundmateriale foreslås sat ned til 20 år, svarende til de generelle frister for, hvornår arkivalier er tilgængelige.

For så vidt angår sager inden for strafferetsplejen, gælder dog den regel, at den afleverende myndighed kan nægte adgang for sager, der er mellem 20 og 50 år gamle, hvis særlige hensyn gør sig gældende. Sådanne hensyn kan være beskyttelse af vidner og forurettede samt beskyttelse af politiets og anklagemyndighedens kilder og meddelere, men det kan også være hensynet til verserende sager eller til samarbejde med andre landes myndigheder, som skal tages i betragtning i forhold til spørgsmål om adgang.

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Mogens Jensen, spurgte så, hvad Justitsministeriet mener nu, jævnfør også deres reaktion på forslaget her. De synes, at forslaget er tilfredsstillende nu, og med de ændringer, der her er foretaget, er man positiv over for forslaget.

Lovforslaget får samtidig den konsekvens, at der er sket en forenkling i forvaltningen i forbindelse med behandling og afgørelse af ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier.

I flere sager vil der fremover kun være én myndighed, nemlig Statens Arkiver, der tager stilling til ansøgningerne. Dermed bliver sagsbehandlingstiden også kortere til glæde for borgerne. Skulle Statens Arkivers afgørelse gå borgeren imod, har borgeren mulighed for at indbringe afgørelsen for den afleverende myndighed, og derefter følger sagen den almindelige klagegang. For de statslige arkivaliers vedkommende er det således i sidste ende den relevante minister, der træffer afgørelsen og er politisk ansvarlig for den.

Kl. 10.25

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Mogens Jensen, spurgte også om § 28. Som udgangspunkt er det jo sådan, at folkekirken og de anerkendte trossamfunds materielbøger er tilgængelige efter 50 år, og det skal de fortsat være efter lovforslaget. Den foreslåede bestemmelse er kun tiltænkt brug i ganske særlige tilfælde, dvs. rent undtagelsesvis.

Forslaget er, kan jeg godt oplyse her, foranlediget af et konkret tilfælde, hvor Mosaik Trossamfund har henvendt sig til rigsarkivaren og fået indført en ordning, hvorefter anmodning om benyttelse af materielbøger, der er yngre end 100 år, forelægges rigsarkivaren. Denne ordning er indført med baggrund i det generelt forhøjede

trusselsniveau efter 11. september 2001 og er drøftet med PET.

Forslaget er således møttet på ganske særlige forhold, hvor fri adgang til ovennævnte arkivalier kan indebære en sikkerhedsmæssig risiko for enkeltpersoner eller grupper af personer. Der kan f.eks. være tale om oplysninger om religiøse, familiemæssige eller andre private forhold.

Med de ord vil jeg sige tak for de mange positive bemærkninger og ser frem til en velvillig behandling i Kulturudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 58:

Forslag til folketingsbeslutning om mærkning af fødevarer med slagtemetode.

Af Christian H. Hansen (DF) m.fl.
(Fremsat 7/12 2006).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Familie- og forbrugerministeren (Carina Christensen):

Jeg kan indledningsvis oplyse, at krav til mærkning af fødevarer er reguleret i bekendtgørelsesform. Ændringer af mærkningskrav bør derfor i givet fald ikke ske ved lov, som det er forslået, men altså i bekendtgørelsesform.

Som reglerne er i dag, er der ikke krav om mærkning af animalske produkter med slagtemetode. Producenter og detailhandel kan derimod frivilligt mærke med slagtemetode, forudsat at det sker på en måde, så forbrugerne ikke bliver vildledt.

Danmark kan ikke ensidigt indføre et generelt krav om mærkning med slagtemetode. Området for horisontal mærkning af fødevarer er totalt harmoniseret ved det såkaldte mærkningsdirektiv, hvorefter medlemsstaterne alene har to muligheder for at gennemføre nationale regler.

Enten kan der ved fællesskabsbestemmelser, som finder anvendelse på bestemte fødevarer, men ikke på fødevarer generelt, foreskrives flere obligatoriske oplysninger end dem, der følger af direktivet. Disse supplerende obligatoriske oplysninger kan vedtages i både EU-regi og efter en i direktivet fastsat notifikationsprocedure i nationalt regi, men altså kun på konkrete varegrupper og ikke på fødevarer generelt.

Eller også skal et ensidigt dansk mærkningskrav om slagtemetode kunne begrundes i hensyn til beskyttelse af den offentlige sundhed, i hensyn til bekæmpelse af bedrageri eller i hensyn til beskyttelse af industriel eller kommerciel ejendomsret.

Den første mulighed kan ikke anvendes i forhold til et generelt krav om mærkning med slagtemetode. Og den anden mulighed kan ikke anvendes, da mærkningskravet ikke kan begrundes i nogen af de tre nævnte hensyn. Således vil det i praksis kræve en fællesskabsbeslutning at indføre mærkningskravet.

Jeg lægger naturligvis stor vægt på, at mærkningen af fødevarer sikrer, at forbrugerne får de oplysninger om fødevareren, som forbrugerne har brug for. Vi har allerede i dag en lang række krav til mærkning af fødevarerne, som sikrer det. Men regeringen arbejder aktivt for at optimere mærkningsreglerne. I forbindelse med den igangsatte revision af mærkningsreglerne i EU arbejder vi således for indførelse af obligatorisk næringsdeklaration og fælles EU-ernæringsmærkning, begge dele, fordi vi mener, at kravene indeholder information, som mange forbrugere efterspørger.

I den forbindelse mener jeg, at det er en væsentlig afvejning at holde sig for øje, at det på den ene side er vigtigt, at forbrugerne får de oplysninger, som de har behov for, og på den anden side er det vigtigt, at der ikke er så mange mærkningsoplysninger på pakningerne, at forbrugerne opgiver at læse dem, fordi det synes for uoverskueligt.

Afvejningen skal efter min opfattelse under alle omstændigheder altid tage udgangspunkt i, om der er et reelt behov, idet det grundlæggende er min opfattelse, at vi alene skal lovgive, hvor